

เพราะสมองของเรา อ่อนไหว! หัวกระแทก อาจบานปลายถึงชีวิต

ในช่วงเทศกาลวันหยุดยาว จะพบว่า มีรายงานการเฝ้าระวัง และรายงาน การบาดเจ็บที่ศีรษะและเสียชีวิตจาก สี่ล้อเป็นประจำ และในนี้ศูนย์อำนวยการ ความปลอดภัยทางถนน ได้สรุปสถิติ อุบัติเหตุทางถนนช่วงสงกรานต์ที่ผ่านมา ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดคือ ดื่มแล้วขับสูงถึงร้อยละ 36.61 และ ขับรถ เร็วเกินกำหนด ร้อยละ 28.31 ซึ่ง ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดคือ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 79.25 สอดคล้อง กับรายงานสรุปแนวทางการวิเคราะห์ ระบบเฝ้าระวัง 5 กลุ่มโรค 5 มิติ ปี 2559 ที่พบว่า การบาดเจ็บที่ศีรษะส่วนใหญ่เกิด จากอุบัติเหตุจากการจราจร โดยเฉพาะ อุบัติเหตุจากการใช้รถจักรยานยนต์

ผศ.นพ.สรยุทธ ชำนาญเวช รองหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชา ศัลยศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ข้อมูล ว่า การบาดเจ็บที่ศีรษะและสมอง นับเป็น สาเหตุการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่สำคัญ ที่สุดของผู้ป่วยที่บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทุกประเภท นั่นเพราะสมองเป็นอวัยวะ ส่วนสำคัญที่มีหน้าที่สำคัญในการควบคุม การเป็นมนุษย์

จากข้อมูลของราชวิทยาลัยประสาท ศัลยศาสตร์ ได้ให้ความหมายของการ บาดเจ็บที่ศีรษะว่าหมายถึง การบาดเจ็บ ที่เกิดจากแรงที่เข้ามากระทบต่อศีรษะ และร่างกายแล้วก่อให้เกิดความบาดเจ็บ ต่อหนังศีรษะ กะโหลกศีรษะ และ สมอง กับเส้นประสาทสมอง

แบ่งระดับความรุนแรง ให้เข้ากับการรักษา

การแบ่งระดับความรุนแรงของการ บาดเจ็บที่ศีรษะ แพทย์ผู้ดูแลรักษาจะเป็น ผู้ประเมินและเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสม ซึ่งอาจมีการเลือกตรวจด้วยเครื่องมือ พิเศษ เช่น การตรวจทางรังสีวิทยา ได้แก่ การถ่ายภาพรังสีกะโหลกศีรษะ และ

กระดูกสันหลังทั้งส่วนคอหรือหลัง, การตรวจสอบและกระดูกสันหลัง ส่วนคอด้วยเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ หรือ computerized tomography (CT) scan เป็นการตรวจที่มีประโยชน์มากแต่ก็ มีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นแพทย์ผู้ดูแลรักษาจะ เลือกตรวจในรายที่จำเป็นเท่านั้น

การตรวจด้วยคลื่นสะท้อนในสนาม แม่เหล็ก หรือ MRI (Magnetic resonance imaging) มีประโยชน์ในกรณีที่ต้องตรวจ ด้วยเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์แล้วพบ ข้อผิดพลาด แต่ผู้ป่วยมีสภาพไม่ดี หรือ มีการสงสัยการบาดเจ็บของไขสันหลัง ร่วมด้วย ขณะที่ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ **เจ็บปวด** ไม่เหมาะสมกับการตรวจแบบ MRI เนื่องจากต้องใช้เวลานานในการตรวจ

อย่างไรก็ดี **การถ่ายภาพรังสีของ กระดูกสันหลังส่วนคอ** ในผู้ป่วยที่มี อาการปวดคอหรือไม่รู้สึกตัวหลังได้รับ บาดเจ็บที่ศีรษะยังเป็นการตรวจที่อาจ

ให้ข้อมูลสำคัญกับแพทย์ผู้รักษา ซึ่ง อาจสามารถลดโอกาสการเสียชีวิตหรือ พิการได้

กรณีที่มีอาการบาดเจ็บเกิดขึ้น การ ให้การรักษาอย่างทันทั่วถึงที่ ตรวจประเมิน

ผู้ป่วยทั้งทางระบบประสาท และอวัยวะ อื่นๆ เป็นระยะๆ นับว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ เพราะไม่เพียงแต่อาการบาดเจ็บของ สมองเท่านั้นที่ต้องระมัดระวัง เพราะภาวะ

การบาดเจ็บที่ศีรษะและสมอง นับเป็นสาเหตุการบาดเจ็บ และเสียชีวิตที่สำคัญที่สุด นั้นเพราะสมองเป็นอวัยวะ ที่มีหน้าที่ในการควบคุม การเป็นมนุษย์

บาดเจ็บของอวัยวะอื่นๆ เช่น หน้าอก
ช่องท้อง ก็อาจมีส่วนที่จะเป็นอันตรายและ
อาจทำให้ถึงแก่ชีวิตได้

ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วย บาดเจ็บที่ศีรษะ

การประเมินภาวะความรู้สึกตัวของผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วยที่บาดเจ็บ ตลอดจน
การลำเลียงผู้ป่วยจากจุดเกิดเหตุไปยัง
โรงพยาบาลมีความสำคัญอย่างยิ่ง ควร
ให้การรักษาเบื้องต้นเพื่อให้ผู้ป่วยบาดเจ็บ
ปลอดภัย โดยแพทย์จะเป็นผู้ประเมินก่อน
ส่งต่อซึ่งจะช่วยให้การขนส่งผู้ป่วยเป็นไป
อย่างรวดเร็วและปลอดภัยยิ่งขึ้น

• **ณ จุดเกิดเหตุ** เจ้าหน้าที่กู้ภัยหรือ
เจ้าหน้าที่พยาบาลควรดูแลทางเดินหายใจ
ผู้ป่วยบาดเจ็บไม่ให้ติดขัด ให้ผู้ป่วยได้รับ
ออกซิเจนอย่างเพียงพอ ให้สารน้ำทาง
หลอดเลือดดำในระยะเริ่มต้น และให้การ
ดูแลกระดูกสันหลังส่วนคอและหลัง
ไม่ให้ขยับหรือเคลื่อน เพราะอาจทำให้เกิด
อันตรายต่อผู้ป่วย

• **การส่งต่อผู้ป่วย** จากโรงพยาบาล
หนึ่งไปยังอีกโรงพยาบาลที่มีความพร้อม

ในการดูแลรักษาต่อเนื่อง นับเป็นเรื่อง
สำคัญลำดับถัดมา เพื่อให้ผู้ป่วยบาดเจ็บได้
รับการตรวจวิเคราะห์หรือผ่าตัดรักษาตาม
ความจำเป็น

• **การดูแลรักษาผู้ป่วยในระยะ
พักฟื้น** จำเป็นต้องอาศัยแพทย์เวชศาสตร์
ฟื้นฟู เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากผล
ของการบาดเจ็บที่ศีรษะ เช่น ฟันฟุบอด
กล้ามเนื้อแขน ขา สมรรถภาพและจิตใจ
เป็นต้น ให้สามารถกลับไปสู่การทำงาน
หรือดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดไม่ได้อยู่
ที่ขั้นตอนการรักษา แต่อยู่ที่การป้องกันไม่
ให้เกิดการกระทบกระแทกที่ศีรษะ เพียง
ตระหนักถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น
และวิธีป้องกันที่ได้ผลมากที่สุดคือ
การขับซื้ออย่างระมัดระวัง ไม่ประมาท
สวมหมวกนิรภัยที่มีคุณภาพเป็นประจำ
ทุกครั้งที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ ไม่ดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดเมื่อต้อง
ใช้รถใช้ถนน พักผ่อนให้เพียงพอ เมา
และง่วงไม่ขับ เหล่านี้ล้วนเป็นวิธีการที่มี
ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการบาดเจ็บ
ที่ศีรษะและสมอง